

To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

španščina

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: [es](#).

Swipe to change

## Mediacija v državah EU

### Španija

Eden od dejavnikov, ki vplivajo na delovanje pravosodja v Španiji v zadnjih letih, je povečanje števila pravnih sporov, kar vpliva na njegovo nemoteno delovanje. Zato se iščejo alternativni načini reševanja sporov, ki bodo učinkovitejši od tistih v okviru sedanjega modela. Mediacija je skupaj z arbitražo in spravo eden od takih načinov.

#### Na koga se obrniti

Glej informacije, kako najti mediatorja v Španiji.

#### Na katerih področjih je mediacija dopustna in/ali se najpogosteje uporablja?

Zakon št. 5/2012 z dne 6. julija 2012 o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah prenaša Direktivo 2008/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 v špansko pravo. Ta zakon določa minimalni okvir za izvajanje mediacije, ne da bi to posegalo v določbe, ki so jih sprejele avtonomne skupnosti.

#### Mediacija na delovno-socialnem področju

Mediacija se zelo pogosto uporablja v sporih na delovno-socialnem področju. Včasih je treba pred predložitvijo zadeve sodišču obvezno uporabiti mediacijo. Mediacija se običajno uporablja za kolektivne spore, pri individualnih sporih pa se uporablja v nekaterih avtonomnih skupnostih.

Avtonomne skupnosti imajo organe za mediacijo na področju zaposlovanja, ki so posebej usposobljeni za tovrstne zadeve. Medzvezna služba za mediacijo in arbitražo (*Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje – SIMA*) na nacionalni ravni ponuja brezplačne mediacijske storitve v sporih, za reševanje katerih organi **avtonomnih skupnosti** niso pristojni.

Zakon št. 36/2011, ki ureja delovna sodišča, uvaja resnično novost, in sicer vzpostavlja splošno pravilo, da je treba k vsaki vlogi priložiti potrdilo o predhodnem poskusu sprave ali mediacije pred ustreznimi upravnimi službami, Službo za mediacijo, arbitražo in spravo (SMAC) ali pred organi, ki te funkcije opravljajo na podlagi kolektivne pogodbe, pri čemer je v členu, ki sledi tej določbi, naveden seznam postopkov, za katere navedena zahteva ne velja.

Zakon št. 36/2011 uvaja izrecno sklicevanje na mediacijo ne le v fazi pred sodnega postopka, ampak tudi v fazi sodnega postopka.

#### Mediacija na civilnem in družinskem področju

Zakon št. 5/2012 o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah omogoča, da se stranki na pripravljalnem naroku obvestita o možnosti uporabe mediacije kot poskusu rešitve spora, poleg tega pa lahko sodišče, ob upoštevanju namena sodnega postopka, stranki pozove, naj poskusita doseči dogovor, s katerim bi se postopek končal ali ki bi jima omogočil, da zahtevata prekinitev postopka zaradi uporabe mediacije ali arbitraže.

Zakon št. 5/2012 vnaša veliko spremembo na to področje prava, saj v zakon o civilnem postopku uvaja izrecno sklicevanje na mediacijo kot eno izvensodnih metod za končanje postopka.

Kar zadeva španski sistem, je postopek mediacije najbolj strukturiran in dovršen na področju družinskega prava.

Na državni ravni prinaša zakon št. 5/2012 precejšen napredek, saj šteje mediacijo kot prostovoljno alternativno sredstvo za reševanje družinskih sporov in razglašava svobodo za eno najvišjih vrednot španskega pravnega sistema; določa, da lahko stranki kadar koli zaprosita sodišče za prekinitev postopka zaradi uporabe družinske mediacije in poskusita doseči sporazumno rešitev vprašanj, ki so predmet spora.

Poleg tega zakon o civilnem postopku določa možnost, da lahko stranki v medsebojnem soglasju zahtevata prekinitev postopka zaradi uporabe mediacije, vendar od sodišča ne zahteva, da postopek že na začetku začasno prekine, da bi stranki napolnilo na informativni sestanek, niti takšnega ukrepa ne priporoča. Storitve, ponujene v okviru družinske mediacije, se zelo razlikujejo med avtonomnimi skupnostmi in celo med enotami na območju ene takšne skupnosti. V nekaterih avtonomnih skupnostih storitve družinske mediacije ponuja sama skupnost (na primer v Kataloniji), v drugih pa takšne storitve ponujajo lokalni organi (*Ayuntamientos*).

Splošni sodni svet (*Consejo General del Poder Judicial*) podpira in nadzira pobude za storitve mediacije, ki se izvajajo na različnih sodiščih v Španiji, ob podpori avtonomnih skupnosti, univerz, lokalnih organov ali združenj.

#### Mediacija na kazenskem področju

Cilj mediacije na kazenskem področju je po eni strani ponovna vključitev storilcev kaznivega dejanja v družbo, po drugi strani pa zagotovitev odškodnine žrtvam.

V mladoletniškem sodstvu (mladoletniki so osebe, stare od 14 do 18 let) je mediacija izrecno določena kot sredstvo za prevzgojo mladoletnika. Na tem področju mediacijo opravljajo podporne skupine, ki so del tožilstva za mladoletnike (*Fiscalía de Menores*), čeprav jo lahko opravljajo tudi organizacije iz avtonomnih skupnosti in drugi organi, kot so združenja.

Na področju sodstva, ki je pristojno za obravnavo kaznivih dejanj odraslih, mediacija ni urejena, čeprav se v praksi izvaja v nekaterih provincah na podlagi predpisov kazenskega materialnega in procesnega prava (ki omogočajo sklenitev sporazuma o priznanju krivde in znižanje kazni s povračilom škode) ter ustreznih mednarodnih pravil.

Mediacija se običajno izvaja v zvezi z manj hudimi kaznivimi dejanji (ki se kaznujejo z globo ali krajšo zaporno kaznijo), čeprav jo je mogoče uporabljati tudi pri hudih kaznivih dejanjih, če to zahtevajo okoliščine.

Kar zadeva nasilje v družini, sistemski zakon št. 1/2004 o celovitih zaščitnih ukrepih zoper seksistično nasilje izrecno prepoveduje mediacijo v zadevah, ki vključujejo nasilje na podlagi spola. Vendar je vse več zagovornikov mediacije tudi v tej veji pravnega sistema, saj je smiselno obravnavati posamezne primere in nato odločiti, ali bi bila mediacija primerno sredstvo ali ne. Glede tega je splošni sodni svet v svojem poročilu o nasilju v družini zaradi spola iz leta 2001 poudaril, da bi morala biti za zadeve v zvezi s kaznivimi dejanji, ki vključujejo nasilje v družini, pristojna civilna sodišča.

Splošni sodni svet podpira in nadzira pobude za mediacijo, ki se izvajajo na preiskovalnih sodiščih (*Juzgados de Instrucción*), kazenskih sodiščih (*Juzgados de lo Penal*) in deželnih sodiščih (*Audiencias Provinciales*) v Španiji. Do zdaj imata na tem področju največ izkušenj Katalonija in Baskija.

#### Mediacija na področju upravnih sporov

Zakon o upravnem sporu ne določa izrecno možnosti uporabe alternativnih sredstev za reševanje sporov s pomočjo tretje osebe, čeprav tovrstnih sredstev tudi ne prepoveduje.

Navedeni zakon določa možnost, da se lahko zakonitost upravnih dejanj presodi z drugimi sredstvi, ki dopolnjujejo sodna sredstva, da se prepreči večje število nepotrebnih postopkov pred sodišči ter se zagotovijo poceni in hitre metode za reševanje številnih sporov.

**Pravosodni portal** vsebuje informacije o pravosodnih organih na področju civilnega, gospodarskega, kazenskega, družinskega ter delovnega in socialnega prava, ki zagotavljajo storitve mediacije na sodiščih, pa tudi različne storitve izvensodne mediacije, in sicer pogosto prek poklicnih združenj.

#### **Ali je treba upoštevati posebna pravila?**

Mediacijo na splošno opravlja nepristranska tretja oseba, ki jo zavezuje obveznost varovanja zaupnosti.

Stranki se lahko s pomočjo odvetnikov odločita, da bosta uporabila mediacijo, in o tem uradno obvestita sodišče, lahko pa jima to predlaga sodišče, če meni, da je zadeva primerna za mediacijo.

Na kazenskem področju se običajno najprej vzpostavi stik s storilcem kaznivega dejanja in šele po njegovem soglasju se vzpostavi stik z žrtvijo, da se poskusi izvesti mediacija.

#### **Informacije in usposabljanje**

Zakon št. 5/2012 o mediaciji v civilnih in gospodarskih zadevah določa, da mora imeti mediator uradno univerzitetno izobrazbo ali končano napredno poklicno usposabljanje ter specifično usposabljanje za izvajanje mediacije, ki ga pridobi z obiskovanjem enega ali več specifičnih tečajev, ki jih ponujajo ustrezno akreditirani zavodi. To usposabljanje je veljavna podlaga za izvajanje dejavnosti mediacije kjer koli v državi.

Le določeni predpisi v nekaterih avtonomnih skupnostih se nanašajo na usposabljanje, ki je potrebno za opravljanje funkcije družinskega mediatorja. Na splošno mora imeti mediator vsaj univerzitetno dodiplomsko izobrazbo in opravljeno posebno praktično usposabljanje za mediacijo, ki traja med 100 in 300 ur.

Posebno usposabljanje za mediacijo običajno izvajajo univerze in poklicna združenja, kot so združenja psihologov ali odvetnikov.

#### **Kakšni so stroški mediacije?**

Mediacija, ki jo zagotavlja sodišče, je na splošno brezplačna.

Na področju zaposlovanja so storitve avtonomnih skupnosti in Medzvezne službe za mediacijo in arbitražo brezplačne.

Na družinskem področju so storitve organov, ki sodelujejo s sodišči, na splošno brezplačne. V Kataloniji so stroški postopka mediacije pravno urejeni za osebe, ki niso upravičene do brezplačne pravne pomoči.

Na kazenskem področju je mediacija, ki jo ponujajo javni organi, brezplačna.

Ne glede na mediacijo, ki jo zagotavlja sodišče, lahko stranki uporabita izbranega mediatorja in plačata stroške, o katerih sta se dogovorili. Kar zadeva stroške mediacije, zakon št. 5/2012 izrecno določa, da se stroški (ne glede na to, ali se mediacija zaključi s sporazumom ali ne) razdelijo enakovredno med obe stranki, če se stranki ne dogovorita drugače.

Z namenom spodbujanja izvensodnih poravnav sporov zakon št. 10/2012, ki ureja nekatere takse na področju pravosodja in Nacionalnega inštituta za toksikologijo in forenziko, določa povračilo zneska takse, če izvensodna poravnava prihrani nekatere stroške ponujenih storitev.

#### **Ali je sporazum, dosežen z mediacijo, izvršljiv?**

Zakon št. 5/2012 določa, da lahko stranki v primeru sklenitve sporazuma v postopku mediacije ta sporazum uradno evidentirata.

Če naj se mediacijski sporazum uporablja v drugi državi, bo poleg uradnega evidentiranja potrebno po potrebi izpolniti še zahteve iz mednarodnih konvencij, katerih podpisnica je Španija, in pravila Evropske unije.

V primeru sklenitve sporazuma v postopku mediacije po začetku sodnega postopka morata stranki sodišče zaprositi, da sporazum potrdi v skladu z določbami zakona o civilnem postopku.

Možnost izvršitve mediacijskega sporazuma je odvisna od svobode delovanja strank v zvezi z vsebino sporazuma.

#### **Sorodne povezave**

##### **ŠPANSKA MEDZVEZNA SLUŽBA ZA MEDIACIJO IN ARBITRAŽO (SERVICIO INTERCONFEDERAL DE MEDIACIÓN Y ARBITRAJE DE ESPAÑA)**

Zadnja posodobitev: 17/01/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.